

Az egyenlet bal oldala az x, y ismeretlenekre szimmetrikus. Ha tehát

$$x_1 = a, \quad y_1 = b$$

egy megfelelő megoldása az egyenletnek, vagyis egyrészt

$$(1) \quad a^2 - ab + b^2 = n,$$

másrészt a, b pozitív egész számok – akkor megoldás az

$$x_2 = b, \quad y_2 = a$$

számpár is, és ez az előbbtől különböző, ha

$$(2) \quad a \neq b.$$

Továbbá a bal oldal mindegyik tagja másodfokú. Ezért az előbbi számok helyére negatívjukat téve ismét megoldást kapunk:

$$x_3 = -a, \quad y_3 = -b; \quad x_4 = -b, \quad y_4 = -a,$$

és ezek az előbbiektől különbözők, valamint (2) miatt egymástól is, más szóval akkor, ha $x_1 \neq y_1$.

Az $a^2 - ab + b^2 = (a^2 + b^2) - ab$ kifejezés az alábbiak szerint két más módon is írható olyan különbség gyanánt, melyben a kisebbítendő két szám négyzetösszege, a kivonandó pedig ugyanezen két szám szorzata:

$$(3) \quad \begin{cases} a^2 - ab + b^2 = (a - b)^2 + ab = \\ = (a - b)^2 - a^2 + ab + a^2 = (a - b)^2 - (a - b)a + a^2, \\ = (a - b)^2 + ab - b^2 + b^2 = (a - b)^2 - (a - b)(-b) + (-b)^2. \end{cases}$$

Ezeket (1)-gyel egybevetve egyenletünknek az alábbi x_5, y_5 és x_9, y_9 számpárok is megoldásai, továbbá az a 3–3 további számpár is, amelyet belőlük a fenti mintára, felcseréléssel, ill. az előjelek egyidejű megváltoztatásával kapunk:

$$\begin{array}{ll} x_5 = a - b, & y_5 = a; \\ x_6 = y_5 = a, & y_6 = x_5 = a - b; \\ x_7 = -x_5 = -a + b, & y_7 = -y_5 = -a; \\ x_8 = -y_5 = -a, & y_8 = -x_5 = -a + b; \\ x_9 = a - b; & y_9 = -b; \\ x_{10} = y_9 = -b, & y_{10} = x_9 = a - b; \\ x_{11} = -x_9 = -a + b, & y_{11} = -y_9 = b; \\ x_{12} = -y_9 = b, & y_{12} = -x_9 = -a + b; \end{array}$$

ugyanis $a - b$ is egész szám.

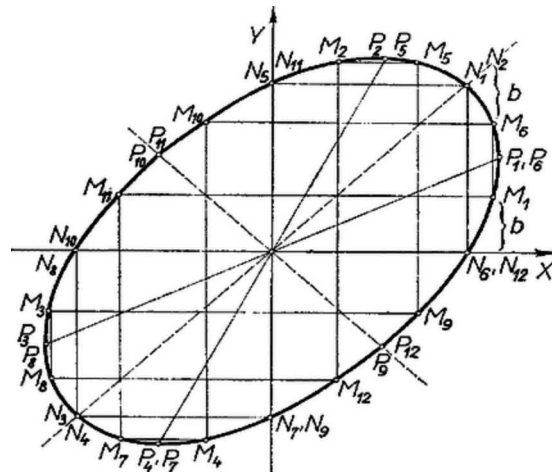
Az első négy sorban álló megoldás egymástól különböző, mert ennek feltétele (az első négy megoldás mintájára) $x_5 \neq y_5$, ami teljesül, mert $b > 0$. Hasonlóan a második négyben $x_9 \neq y_9$, mert $a > 0$. Annak feltételét kell még megkeresnünk, hogy a különböző négytagú megoldás-csoportokban ne legyenek egyező megoldások.

$x_6 = x_1$ ezért kell, hogy álljon $y_6 \neq y_1$, azaz

$$(4) \quad a - b \neq b, \quad \text{másképpen} \quad a \neq 2b.$$

Hasonlóan $x_{12} = x_2$ ezért kell $y_{12} \neq y_2$, azaz

$$(5) \quad -a + b \neq a, \quad \text{azaz} \quad b \neq 2a.$$

Így az első csoport mindegyik megoldása különbözik mind a második, mind a harmadik csoport megoldásaitól. Nyilvánvaló ugyanis, hogy x -et és y -t egy pont derékszögű koordinátáinak tekintve az $M_3(x_3, y_3)$, $M_2(x_2, y_2)$ és $M_4(x_4, y_4)$ pontok az $M_1(x_1, y_1)$ pontból az origóra, ill. a tengelyek közti szögek szögfelezőire való tükrözéssel állnak elő, és $a \neq 0$, $b \neq 0$, valamint $b \neq a$ miatt a négy pont abszcisszája különböző. Továbbá az M_1, M_2, M_3, M_4 pontnégyes a fenti tükrözésekkel bármelyik pontjából kiindulva is előáll. Mindez a második és a harmadik csoport megoldásainak megfelelő pontnégyesekre is érvényes, ezért a közös abszcisszájú M_6 és M_1 , valamint M_{12} és M_2 pontpár tagjainak (4) és (5) szerinti különbözősége miatt az M_6 -ból és az M_{12} -ből előálló pontnégyes különbözik M_1, M_2, M_3, M_4 -től, és ez állításunkat bizonyítja.

Hasonlóan a második és harmadik csoport megoldásai különböznek, mert $x_5 = x_9$, de $y_5 \neq y_9$. (Másképpen: $a > b$ esetén – amit nyilván feltehetünk – a második csoport mindegyik megoldásában x és y értéke ugyanolyan előjelű, viszont a harmadik csoport összes megoldásaiban x és y értéke ellentett előjelű.)

Mindezek szerint ha az adott egyenletnek a feltétel szerinti megoldásában x és y értékei nem egyenlők, és egyik sem 2-szerese a másiknak, – ez elegendő ahhoz, hogy az adott egyenletet legalább 12 egész számpár elégítse ki, a fent felsorolt megoldások.

Szilágyi Tivadar (Budapest, Rákóczi F. g. III. o. t.)

Megjegyzések. 1. Ha a feltétel szerinti megoldásban $a = b$ – ami szerint (4) és (5) teljesül –, akkor a fenti x_i, y_i ($i = 1, 2, \dots, 12$) megoldásoknak megfelelő N_i pontok közül csak 6 különböző. Hasonlóan ha $c^2 - cd + d^2 = n$, $c > 0$ és $c = 2d$, akkor az a, b számpár helyén c, d -t véve a $P_i(x_i, y_i)$ pontok között szintén csak 6 különböző. Ugyanazon n mellett ilyen a, b és c, d megoldás lehetetlen, mert az első esetben $n = a^2$, négyzetszám, a másodikban viszont $n = 3d^2$, nem négyzetszám.

Megállapításunk nem azt mondja, hogy ha az adott egyenlet valamely (a, b) megoldására $a = b$, vagy $a = 2b$, vagy $b = 2a$, akkor az adott egyenlet egész megoldásainak száma kevesebb 12-nél, csupán azt, hogy ilyen megoldásból a fentiek szerint csak 5 további megoldást lehet leszámaztatni. Lehetséges ugyanis, hogy az $a = b$ vagy $a = 2b$ feltételt teljesítő megoldáson kívül van más a (2), ill. (4), ill. (5) feltételt teljesítő megoldás is. Pl. $n = 7^2$ esetén egy megoldás $a = b = 7$, de megoldás $a' = 8, b' = 3$ is, továbbá $n = 3 \cdot 7^2$ esetén megoldás $b = 7, a = 2b = 14$, de kielégíti az egyenletet $a' = 13, b' = 2$ is, így az $x^2 - xy - y^2 = 49$ és az $x^2 - xy - y^2 = 147$ egyenletek egész megoldásainak száma legalább 18.

2. A második és harmadik megoldáscsoporthoz a (3) átalakítások helyett az alábbi megfontolással is eljuthatunk. Az adott egyenlet x -re is, y -ra is másodfokú, ezért egyikük értékét megválasztva a másikra legfeljebb 2 megoldás van, s azok egyikét a feltevésből ismerve a másikat kiszámíthatjuk. Pl. tudva, hogy $x = a$ mellett az egyik megoldás $y = b$, a másik az

$$a^2 - ay + y^2 = n, \quad \text{azaz} \quad y^2 - ay + a^2 - n = 0 \quad \text{egyenletből}$$

$y = a - b$, hiszen itt a két gyök összege a . Hasonlóan az $y = b$ melletti, $x = a$ -tól különböző gyök az $x^2 - bx + b^2 - n = 0$ egyenletből $x = b - a$. Ezek szerint minden (x_0, y_0) megoldásból két új megoldást kapunk a következő két módon:

$$x' = x_0, \quad y' = x_0 - y_0; \quad x'' = y_0 - x_0, \quad y'' = y_0,$$

hacsak $y' \neq y_0$, ill. $x'' \neq x_0$. Kiindulva pl. a fenti M_1 ponthoz tartozó megoldásból az első és második mód váltakozó alkalmazásával sorra a fenti $M_6, M_{10}, M_4, M_7, M_{11}$ ponthoz tartozó megoldást kapjuk, majd M_{11} -ből ismét M_1 -et. Hasonlóan kapcsolódnak egymáshoz az $M_2, M_{12}, M_8, M_3, M_9, M_5$, és az $N_1, N_6, N_8, N_3, N_7, N_5$ pontokhoz tartozó megoldások. Viszont P_1 -ből ($x = 2b, y = b$) az első módon indulva önmagába jutunk.

3. Az adott egyenlet írható

$$\frac{\left(\frac{x+y}{\sqrt{2}}\right)^2}{2n} + \frac{\left(\frac{x-y}{\sqrt{2}}\right)^2}{2n/3} = 1$$

alakban, eszerint annak az ellipszisnek az egyenletével van dolgunk, melynek középpontja az origó, nagy tengelye az X tengelyhez képest $+45^\circ$ -kal van elfordulva, fél nagytengelye $\sqrt{2n}$, fél kistengelye $\sqrt{2n/3}$. Fentebb ennek az ellipszisnek az $x = a$, ill. $y = b$ egyenessel való második metszéspontját határoztuk meg.